

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (in s e r a t e) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katal. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 258.

V Ljubljani, v petek 10. novembra 1899.

Letnik XXVII

Državni zbor.

Dunaj, 9. nov.

Izgredi na Moravskem.

Danes je zbornica nadaljevala debato o odgovoru ministra za notranje posle glede izgredov na Moravskem. Prvi je govoril soc. demokrat Berner, ki nasvetuje poseben odsek, da preišče in presodi vzroke teh izgredov. Berner je zastopnik pete kurije ravno onih krajev na Moravskem, koder so se vršili največji izgredi. Govornik naglašja, da minister ni odgovarjal o izgredih kot politik, ne kot človek, ampak kot birokrat. Ko bi vojaki in orožniki ne prišli delat mir in red, gotovo bi se ljudstvo preje pomirilo in kri bi ne tekla. Sploh je Berner govoril kot izvežban agitator in napeljeval gorko kri nesrečnih žrtev na soc. demokratski mlin. Povedal je marsikatero resnico, ki pa z ozirom na tendenco zgublja svojo prepričevalnost. Berner je žid po svojem veroizpovedanju, a je ravno iz agitatorskih namenov hudo bičal židovske kapitaliste na Moravskem, ki vzdržujejo umetno nemštvo v deželi ter zatirajo ogromno večino češkega prebivalstva. Ker torej židje na Moravskem pri vsaeh volitvah podpirajo Nemce ter izkoriščajo nižje, delavske stanove, zato se je ljudstvo v mnogih krajih vzdignilo proti židom. Berner pa ne bi bil soc. demokrat, ko ne bi ob enem napadal kat. duhovnikov, katerim predbaciva, da se bratijo z židovskimi kapitalisti. Berner je govoril nad dve uri ter odkril vse svoje želje in bolečine. Moravski Nemci mu gotovo ne bodo hvaležni za njegov govor, mej katerim so se antisemitje oglašali z raznimi medklici.

Posl. Türk, ki s svojimi govori vzbuja le pomilovanje, je bil v hudih škripcih ter mej govorom izpraznil mnogo kozarcev vode. On je ponosen, da je star antisemit, zato je v zadregi, kako bi zagovarjal moravske nemške žide. Ker pa je svoj čas pogledal tudi v zgodovino, zato navaja iz zgodovine dejstva, ki so z moravskimi izgredi in židi v taki zvezi, kakor z vojsko in Buri v Transvalu. Mož je German od pete do temena, zato je končal svoj govor, da se Nemci v Avstriji ne bodo nikdar spravili s Čehi. Mož ni resen, zato so se mu Čehi smejali.

Po tem govoru je predsednik ob 3. uri za ključil sejo. Debata o izgredih na Moravskem utegne biti še jako zanimiva, ker hočejo govoriti znani antisemitje Schneider, Gregorig in Bielo-hlavec. Vsa debata se vrši v prvi vrsti o židih, ki pa se smejejo v pest. Dobiček pa utegnejo imeti le soc. demokratje.

Danes zvečer ob 1/2.8. uri je zopet seja, v kateri pride v obravnavo

državna podpora vsled uim.

Tekoče leto so povodnji in druge elementarne nezgode skoraj po vseh avstrijskih deželah napravile velikanske škode, posebno pa povodnji na Gorenjem in Niže Avstrijskem, Solnograškem in Tirolskem, v južnih deželah pa toča. Vsled taih nenadnih nezgod pride mnogo gospodarjev na beraško palico. Dežele morejo le malo pomagati, ker že komaj in z največjo silo pokrivajo svoje

redne potrebsčine. Zato je dolžnost države, ki ima za razne davke vedno široke in brezdanje vreče, da v takih nujnih slučajih dovoljuje škodam primerne podpore. Naglašam besedo »podpore«, ker mnogokje zahtevajo naravnost odškodnine provzročenih škod. S tem pa nikakor ne rečem, da so državne podpore vedno vsaj približno primerne škodam vsled raznih nezgod in uim.

Letos cenijo škodo vsled povodnji na Niže Avstrijskem na 1 milijon gld., na Gor. Avstrijskem na 15 do 20 milijonov, na Solnograškem na 2 milijona, na Tirolskem na 1 milijon. Več ali manj škode so povodnji napravile tudi na Češkem, Moravskem, Štajerskem, Goriškem, v Šleziji, Galiciji, Istri in Dalmaciji. Na Kranjskem je letos toča uničila mnogo pridelkov po Dolenjskem in v vipavski dolini.

Z ozirom na te velikanske poškodbe je vlada od državnega zbora zahtevala kredita 9,800.000 gld., da se razdeli kot podpore in kot brezobrestna posojila posameznikom, občinam, okrajem in deželah. Odsek za to vladno predlogo je danes predložil svoje poročilo ter le v nekaterih točkah premenil vladni načrt zakona. Tako določa za podpore in brezobrestna posojila vsled povodenj tri milijone; posojila se bodo vračala v 15letnih obrokih pričeni s 1. januarjem 1903. Za poprave vodnih zgradb se določa 1 milijon. Za podpore in posojila manjših poškodb vsled povodenj in drugih elementarnih nezgod priporoča odsek 600.000 gld. Za podpore vsled sedaj še ne cenjenih poškodb in za nadaljevanje pomočne akcije v letih 1897 in 1898 nasvetuje odsek 500.000 gld. V posebnem paragrafu se vladi naroča, da do 15. maja 1900 državnemu zboru predloži poročilo o porabljenem kreditu. Vse dotične prošnje so proste koleka in pristojbin. Za poprave državnih cest, železnic in drugih predmetov se dovoljuje 4,100.000 gld. V posebni resoluciji se vladi naroča, da prihodnje leto zahteva še daljše kredite, ko bi ne zadoščal dovoljeni znesek. Tudi se vladi naroča, da v posameznih kronovinah ustanovi zaklade, iz katerih bi deželne vlade delile prvo pomoč v nujnih slučajih. Vladi se tudi naroča, da dovoli primerno podporo vsled trtne uši in oidija Haložanom v ptujskem okraju in da vsled splosne revščine prebivalstva prej ko mogoče prične graditi železnico od Trsta do Poreča in belokranjsko železnico. Poslanci Pfeifer, Žitnik in tovariši so vložili nujna predloga, da vlada iz kreditov dovoli primerne podpore poškodovancem po toči v črnomaljskem, novomeškem, krškem, litijem in postojnskem okraju.

Prihodnja seja jutri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. novembra.

Avstrijska poslanska zbornica je imela včeraj kar dve seji. V prvi seji, ki se je pričela malo pred 12. uro, se je nadaljevala razprava o izgredih na Moravskem. Govoril je prvi socijalni demokrat Berner, ki je pobiral za žide kostanj iz žrjavice. Ker je predsednik uvidel, da bi razprava ne bila končana v tej seji, akoravno bi morda

trajala do polnoči, jo je takoj po Türkem dolgotrajnem govoru prekinil in odredil večerno sejo. Ta je trajala od tričetrt na 8. uro do četrt na 12. Poročevalec Steiner je poročal o vladni predlogi glede državnih podpor vsled povodnji ponesrečenim krajem. Vsprejeta je bila nespremenjena vladna predloga kakor tudi vse stavljenе resolucije. Prihodnja seja je danes. Nadaljevala se bo zopet razprava o ministrovem odgovoru glede izgredov na Moravskem in bržkone tudi še danes ne bo prišel na vrsto časniški in koledarski kolek.

Nagodbeno vprašanje. Z današnjim dnevom se je pričelo na Dunaju z reševanjem takozvanega kvotnega vprašanja. Obe kvotni deputaciji sta izvolili pododseka sedmerih članov, ki se že danes sestaneta k prvi skupni seji, in poročevalca obeh deputacij sta plenumu predložila svoja poročila ali takozvani kvotni ključ. Iz teh dveh ključev, avstrijskega in ogerskega, je razvidno na prvi hip, da je vsako sporazumljenje mej deputacijama izključeno, kajti razlika mej obema ključema je malo manj nego celih osem odstotkov. Svota dohodkov od 1886—1897, namreč takih, ki jih dobiva samo Avstrija oziroma Ogerska in ne oziraje se na takozvano vojaško granico, znaša za Avstrijo 4702.1 milj. gld., za Ogersko pa 2831.2 milj. Na podlagi teh števil izračunano razmerje se glasi: 62:43 : 37:57. — Mažari pa pravijo, da se mora vzeti za podlago svota dohodkov in sicer za Avstrijo 4730.4, za Ogersko pa 2050.3 mil. gld., in pridejo tem potom do naslednjega razmerja 69:77 : 30:23. Mažari pridejo do takih števil, ker odbijajo od svojih dohodkov vse mogoče številke in zneske, od avstrijskih pa le nezatne svotice. Da ogersko razmerje ne sme obveljati, je jasno kot beli dan, ker bi bili Avstrijci v tem slučaju za nad jeden odstotek na slabšem, kakor smo pa sedaj. Do sporazumljenja mej deputacijama toraj gotovo ne pride, upanje pa je opravičeno, da bodo morali Mažari prevzeti nekoliko višjo kvoto, kakor jo imajo sedaj.

Umor v Polni in poljski klub. Te dni je imel poljski klub sejo, na katere dnevnem redu je bil razgovor o nemirih na Moravskem in o stališču poljskega kluba pri tej razpravi. Tem povodom se je govorilo tudi o umoru v Polni in slednjič o znani interpelaciji v tej zadevi, katero sta mej drugimi člani poljskega kluba podpisala tudi posl. Jaworski in Gniwoz. Oba sta toraj čutila potrebo pojasniti in opravičiti svoje postopanje, ker je znano, da je interpelacija izšla iz židovskih krogov. Oba sta izjavljala, da se v tem oziru godi židom velika (!) krivica. Storila sta pa to iz treh razlogov: 1. nista hotela odreči podpisa posl. Byku, Rapoportu in tovarišem, 2. sta popolno prepričana o neresničnosti pravljice o ritualnem umoru in 3. uvidita v razširjanju takih poročil veliko nevarnost za posamne stanove. Približno sta toraj, da sta židom v polni meri ustregla, in žanjeta bržkone že sedaj obilo pohvalo od gotove strani.

Samoška pogodba. Kramarski Angleži so storili zopet važen korak v svoji zunanji politiki. Sklenili so, kot smo že omenili, z Nemci pogodbo, s katero se odrekajo vseh pravic do samoških

otokov ter jih razun otoka Tutuila z malimi otočki vred prepuste vse Nemcem v last, poslednje imenovano otočje pa Zveznim državam severne Amerike. Da se pa morda ne bo reklo, da so Angleži te otoke kar podarili, se je določilo nadalje v omenjeni pogodbi, da se Nemčija odreče vsem pravicem do Tenga otokov in do Savage-Island na korist Angliji. S to pogodbo, ki jo brezdvomno odobri predsednik Mac Kinley, se je najprej doseglo, da je poravnani dolgotrajni razpor v zadevi samoških otokov, akoravno s tem ni rečeno, da je pomirjeno s tem tudi ondotno prebivalstvo. Poleg tega zunanjega uspeha so pa dosegli Angleži z ozirom na sedanjo afriško vojsko še drug važen uspeh. S tem »plemenitim« činom so takorekoč prisilili Nemčijo, da ostane nevtralna v sedanji vojski in ne posluša ruskih in francoskih glasov. To se je zdelo Angležem tembolj potrebno, ker je ravno sedaj bival v Berlinu ruski car in je bila velika nevarnost, da se Nemčija konečno vendarle odloči za skupno akcijo proti Angležem. Ti kramarji toraj z odstopom niso veliko izgubili, ker je bilo itak še veliko vprašanje, ali ostanejo ti otoki v njih oblasti, nasprotno so pa vsaj deloma preprečili pretečo nevarnost.

Kaj naj pričakujemo 13. novembra?

(Javno predavanje č. g. kanonika Sušnika v »Slov. kršč.-soc. zvezi« dne 8. novembra l. 1899.)

Bliskoma se je raznesla vest, da vtegne od 13. na 14. t. m. komet trčiti ob zemljo. Marsikomu je napravilo to nepotreben strah, vzlasti, ker jih je razmeroma mej prostim ljudstvom le malo, katerim bi bilo kaj več o zvezdnatem nebu znano. Oglejmo si torej, kaka nevarnost preti od napovedanega kometa naši zemlji.

Vse, kar je vsakdanje, človeka malo zanima, nenavadna redka stvar pa človeku vzbudi pozornost, če tudi bi bila dotična stvar sama ob sebi neznatna. Mi vidimo vsaki dan nad seboj zvezdnato nebo razprostrto. Na tisoče in tisoče svetov plava nad nami po nebu, katerih vsakrati je sam zase občudovanja vreden, a vendar se malo kdo po njih ozira ravno zato, ker je ta pogled vsakdanji. Toliko večji pozornost pa obrne nase nenavadna prikazen na nebu — zvezda repatica. Že v starodavnih časih so repatim zvezdam pripisovali, da nam napovedujejo velike nesreče, bodisi da je bila kaka vojna, ali bolezen, ali slaba letina — vse je zakrivil nesrečni komet, in ker nobeno leto brez kake nezgode ne mine, tedaj tudi ni bilo težko repato zvezdo spraviti s kako nesrečo v dotiko. Ravno za take nezgode niso bili zvezdočari nikdar v zadregi: Vsaktera najmanjša navidezna nesreča je bila posledica kometove prikazni. Tako je l. 1665. kužno bolezen v Londonu zakrivil komet. Leta 1668. ni mogel komet ničesar družega povzročiti, tedaj je zanesel na Vestfalsko bolezen med mačke, katere so poginile. Da, l. 1454. je bil celo komet kriv, da so se v Lünneburgu v neki krčmi čevljarski pomočniki mej sabo stekli.

Ko je zvezdoznanstvo napredovalo in ko so učenjaki se prepričali, da komet ravno tako kroži po svojih potih krog solnca, kakor druge zvezde našega osolnčja, tedaj je tudi strah pred kometom polagoma minul. Vsekakor pa je lepa repata zvezda za nas krasna in nenavadna prikazen, zato se hočemo ž njo nekoliko obširneje baviti.

Zvezdoznanci razločujejo pri repati zvezdi notranje jedro, katerega obdaja lahka meglica (coma), katera prehaja v krajši ali daljši rep. Jedro samo je najgostejši del vsega kometa, samo ob sebi primeroma majhno in se ceni pri raznih novjših kometih od 40—4000 kilometrov v premeru. Brez primere večji obseg ima meglica, katera jedro obdaja in prehaja v rep. Premer te meglice znaša dostikrat nad 1 milijon kilometrov. Rep nastane vselej še-le v obližji solnca. Ko se komet zvezdoznanцем prikaže v veliki daljavi, sestoji navadno samo iz jedra, katerega obdaja večja ali manjša meglica. Ko se pa komet približuje solncu, tedaj nam kaže daljnogled jako zanimivo spremembo. Iz jedra se začno dvigati oblaki, ti oblaki se vedno obračajo nazaj in tvorijo dolgi rep. Zvezdoznanci ta pojav tolmačijo na ta način, da vsled solnčne vročine razne snovi na kometu preidejo v paro in pri tej priliki vzbujajo elektriko. Ker je pa elektrika na kometu istoimensa z elektriko na solncu, tedaj se ona od-

bija od solnca proč in provzročuje, da je rep od solnca obrnjen. (Olbers. — Bessel.)

Rep je navadno zelo dolg in presega glede velikosti morda vsa druga telesa na nebu. Tako je imel komet od l. 1744. — 52 milijonov kilometrov dolgi rep. Komet od l. 1769. je imel 70 milijonov kilometrov dolgi rep, kometa od l. 1680. in 1811. sta imela 110—150 milijonov kilometrov dolga repa in komet od l. 1863. je imel celo nad 250 milijonov kilometrov dolgi rep, torej je dosegel skorej premer tira naše zemlje. Tudi svetloba nekaterih kometov je bila izvenredno velika: Po Cezarjevi smrti so opazovali Rimljanje celo po dnevu na nebu zvezdo repatico. Tudi v sedanjem stoletju ste bili repatici od l. 1843. in 1882. v nekaterih krajih pri belem dnevu vidni.

V novjšem času skušajo zvezdoznanci pri vseh repatih zvezdah preračunati njihov pot in določiti tudi smer in lego te poti v svetovnem prostoru. Pri nekaterih kometih se je tudi določil čas, v katerem obide repatica svojo pot. Tako Halleyjev komet rabi za svoj tek 75 in pol let. Njega imamo pričakovati l. 1911. Za komet od l. 1680 so naračunili 8800 let obtoka. Ta repatica se je približala solncu do dvesto 32 tisoč kilometrov, tedaj le polovico take dalje, kakor je mesec od zemlje. V svoji največji razdalji je on od solnca oddaljen 126 tisoč milijonov kilometrov. Hitrica, s katero beži mimo solnca, znaša 523 kilometrov na sekundo. V največji razdalji od solnca pa se komet premika le s hitrico 4 metrov na sekundo. V bližini solnca je komet izpostavljen najhujši solnčni vročini, tako, da se na njem vse snovi stopijo in preidejo v paro, v daljavi od solnca pa se premika po prostori, katerih temperaturo cenijo fiziki na 140 stopinj Celzija pod ničlo. O družih kometih so zvezdoznanci izračunili pota v podobi parabole ali hyperbole, torej se ti kometi ne povrnejo nikdar več nazaj k solncu, temveč beže kot pravi »brezdomovinci« daleč po svetovnem prostoru, dokler jih morda čez tisočletja kaka druga stalna zvezda v svoje okrožje ne potegne.

Ako komete z daljnogledi opazujemo, tedaj vidimo skozi njihove repove in meglice druge zvezde na nebu bliščati. Ker ravno ta vsebina svetlobne trakove skoro nič ne zavira, mora biti orja zelo redka in rahla. Celo o jedru so nekateri zvezdoznanci trdili, da je prozoren. Komet večinoma sestoji iz večjih in manjših kosov in drobcev, kateri se vsled solnčne vročine spremenijo v par, se razširijo čez velikanski prostor in tvarjajo na ta način neizrekljivo velike oblike, ki so pa neznansko redke in rahle. Zaradi tega se tudi množina in gostost njihove vsebine nikakor ne more primerjati z gostostjo snovi naše zemlje. Ko je Lexellov komet l. 1767 zašel blizu Jupitra, je ta planet njegov tir spremenil v krajšega, v katerem je komet odslej solnce obkrožil v 5 in pol letih. L. 1779 je isti komet prišel v drugo blizu Jupitra in ta je njegov dosedanji tir spremenil in od istega časa se komet k solncu ni več vrnil.

Zvezdoznanci so skušali njegovo vsebino določiti na 16 tisoči del naše zemlje. Istotako so vsebino Donatijevega kometa določili na 25 tisoči del naše zemlje. Če tudi je večji del vsebine kometove podoben veliki množici razpršenega peska, katerega veter nese po zraku, se vendar ne more oporekati, da bi jedro, če tudi razmeroma majhno, ne moglo imeti večje gostosti.

Ako zemlja zaide v rep ali meglico kometovo, bi najbrže ne bilo družih posledic, kot ozračje bi bilo polno zvezdnih utrinkov. Večja nevarnost pa bi zapretila naši zemlji, ko bi komet s svojim brez primere gostejšim jedrom trčil ob zemljo. Mislimo si, da to jedro znaša le 25 tisoči del naše zemlje ali nad 200.000 kubičnih milj gostosti našega pozemeljskega gorovja, tedaj približno toliko, kolikor znaša vsebina vsega gorovja na zemlji. Ko bi taka množina snovi treščila ob našo zemljo in sicer s stokratno hitrico topove kroglice (50 kilometrov na sekundo), tedaj je jasno, da bi moral ta udarec, hujši kakor najsilnejši potres, pretresti vso zemljo. Ocean bi se dvignil kvisku in z groznim navalom poplavlil vso zemljo. Na tisoče in tisoče kubičnih milj ognjene vsebine naše zemlje bi bruhnilo na dan, in ker je spektralna analiza pokazala, da je na kometih tudi

mного ogljendevnega vodenca, bi ta v zvezi s kisikom na zemlji provzročil požar, kateri bi vničil še to, kar je potresu in povodnji ostalo. K sreči se nam enake grozne katastrofe ni bati, ker noben komet s toliko gosto vsebino se ne približa naši zemlji, da bi ji vsled tega postal opasen.

Ako v jasni noči dalj časa opazujemo zvezdnato nebo, se nam kaže, kakor da bi se tu ali tam kaka zvezda utrgala, letela nekoliko časa po nebu in potem zopet ugasnila. Ljudstvo imenuje to zvezdni utrinki. Razne ljudske pravljice so s temi utrinki v tesni zvezi. Nekateri trdijo, da vselej, kadar se zvezda utrne, jedna duša zapusti ta svet. Samo ob sebi je umljivo, da je človeška domišljija tudi to neumljivo prikazen na nočnem nebu po svoje izrabila. Utrinki so razne velikosti. Od majhnih, komaj vidljivih utrinkov se nahajajo razlike do najsvetlejših zvezd. Da, nekateri posamezni meteori se tako posvetijo, da nastane mesečini ali celo dnevu enaka svetloba. Ti utrinki trajajo navadno zelo kratek čas od ene do pet, šest sekund, le redkokedaj je meteor dalj časa videti na nebu, pač pa zlasti večji utrinki in meteori zapuščajo za sabo svetel rep, katerega je videti dostikrat več minut. Z enakimi prikaznimi so združene tudi stare pripovedi, da je kamenje padalo z neba. Dolgo je trebalo, preden so se učenjaki prepričali, da to ni le prazna bajka, temveč istinita resnica. Ko je l. 1790 v Gascogni v Juillac na Francoskem padel meteor s kamenjem z neba, je župan dotične občine napravil zapisnik s 300 podpisi ter potrdilo resnice, da je padlo kamenje izpod neba, ter poslal zapisnik akademiji znanosti v Pariz — toda akademija je bila tolikanj trdno prepričana, da je fizikalno nemogoče, da bi padlo kedaj kamenje izpod neba, da je pomilovanje izrekla županu zaradi tolike praznovernosti. L. 1803 se je v l'Aigle na Francoskem prikazal velikanski meteor, ki se je s tolikim gromom in hruščem v zraku razpočil, da je provzročil potres, kateri je veliko dimnikov in zidov porušil. Na miljo daleč na okrog se je kamenje usulo izpod neba, katerega so nabrali 2—3000 koscev, katerih nekateri so tehtali do 9 kilogramov. Sedaj je akademija znanosti v Parizu odposlala učenjaka Biota, ki je na licu mesta vso stvar preiskal in bil primoran znanstveno priznati, da padanje kamna izpod neba ni samo ljudska pravljica, ampak dejstvo, katero se ne da tajiti. Leta 1808 je v mestecu Staneru na Moravskem tudi padlo 2—300 kamenjev izpod neba, kateri so posamezni tehtali po 6 kilogramov. Enaki prizori so se vršili l. 1857 v Quen Ggouku v vzhodni Indiji in l. 1868 v Pultusku na Ruskem. L. 1866 je padel na Ogerskem meteor na zemljo, ki je tehtal 290 kilogramov. Dne 12 marca letošnjega leta je opazil zvečer ob 1/10. državni svetnik Schweder v Rigi zelo svitel meteor, ki je bežal proti severu in padel blizu mesteca Borga ob finskiem morju v morje. Ker je bilo morje tedaj ravno zamrznjeno, je meteor prebil 9 metrov široko luknjo skozi led. Našli so potem v plitvem morju veliko koscev, kateri so skupno tehtali 320 kilogramov. Največji kos je bil pol metra dolg in je tehtal do 70 kilogramov.

S početkom tega stoletja se je torej znanstveni svet resno jel baviti s tem vprašanjem, kaj da so meteoriti, oziroma zvezdnati utrinki, in odkod da prihajajo. Dijaka Brandes in Benzenberg v Göttingnu sta l. 1798 prva z dveh raznih stališč opazovala istodobne utrinke in s pomočjo medsebojne razdalje in paralaxe na nebu skušala določiti višavo utrinkov. Pozneje so se veččaki v Berlinu, v Parizu, v Ameriki in v Rimu bavili s tem vprašanjem. Posledica teh raziskovanj je bila, da se največ zvezdnih utrinkov prikaže v višavi okrog 150 kilometrov in ugasne v višavi okrog 90 kilometrov nad zemljo. Hitrica, s katero utrinki bežijo po zraku, je brez primere večja, kakor kateregakoli si bodi predmeta na zemlji, in znaša navadno od 40 do 70 kilometrov na sekundo. Vkljub temu, da je število utrinkov v raznih časih zelo veliko, pade vendar le primeroma malo koscev meteorov na zemljo. Vzrok temu je ta, da se velika množina vsled silne hitrice in drgnjenja v zraku tako zelo segreje, da se popolnoma v par in pline spremeni in v ozračju razgubi. Razna raziskavanja veččakov so privedla do zaključka, da meteor, kateri se zasveti na nebu tako močno kakor Jupiter ali Venera, ne tehta

čez 3 kilograme. Meteorji, kateri se zasvetijo, kakor zvezde prve in druge vrste, tehtajo komaj $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kilograma. Najmanjši še prostemu očesu vidni utrinki tehtajo komaj nekoliko gramov. Meteorji, ki so padli na zemljo, so večinoma kamni na površju ožgani in črnikasti, deloma čisto železo, kateremu je večkrat primešano 2 do 15% niklja. Novih snovi, katerih bi se ne nahajalo že na naši zemlji, ni bilo najti v meteorjih.

Tudi število zvezdnih utrinkov, kakor se v gotovih časih prikazujejo na nebu, je zelo različno. Humboldt jih je 1799 s svojim spremljevalcem Bouplandom v Cumanu opazoval v malo urah veliko tisoč. Poznejša sporočila so pokazala, da so bili isti zvezdni utrinki v istem času v silni množini vidni po celi Ameriki. Humboldt je pozivel, da so leta 1766 opazovali enako mnogoštevilne utrinke v Ameriki. Iz tega je on sklepal na nekaki perijodični povratek zvezdnih utrinkov na leto 1833. In v resnici so istega leta opazovali zvezdne utrinke v nešteti množicah. Enako bogato je bilo tudi leto 1866 na zvezdnih utrinkih. Iz tega sklepajo zvezdoznanci, da kroži okrog solnca velika množica meteoritov, kateri križajo zemeljski tir na onem mestu, kjer se nahaja zemlja navadno 12. ali 13. novembra. Ker se je doslej ravno ta prikazen pojavljala vsakih 33 let, tedaj sklepajo zvezdoznanci, da bo tudi letošnje leto okrog 12., 13. in 14. novembra zlasti proti jutru videti obilo zvezdnih utrinkov na nebu.

Dotični meteoriti so sicer po vsem svojem tiru vendar neenakomerno razdeljeni. Oni rabijo 33 let, da obkrožijo svojo pot okrog solnca, zagadatelj zemlja tudi, akoravno vsako leto dobi iz tega kroga nekoliko zvezdnih utrinkov, zadene v najgostejši roj še le vsako 33 leto. Enaki zvezdni utrinki se pa ne nahajajo samo v prvi polovici meseca novembra, temveč tudi v drugih letnih časih, čeravno le v manjšem številu. Iz tega se da sklepati, da mora v svetovnem prostoru neizmerno velika množica večjih in manjših drobcev meteorov krožiti okrog solnca, kateri nam postanejo vidni še le tedaj, kadar začenejo v zemeljsko ozračje. Kje imajo ti drobci svoj izvor, še ni popolnoma rešeno vprašanje. Nedvomno pa je, da je velika množina teh meteoritov preostanek raznih kometov, ki so krožili okrog solnca. Čuli smo, da so opazovali pri nekaterih kometih veliko milij. kilom. dolge repove. Težna moč kometov sama ob sebi pa nikakor ne zadostuje, da bi zamogla te tolikanj oddaljene drobce zopet svojemu jedru priklopiti in zlasti, ker tudi razven tega težna moč planetov na nje vpliva, zgrešijo ti drobci svoj prvotni tir in krožijo po novem potu okrog solnca, dokler slednjič ne padejo na kak planet ali pa v solnce nazaj.

Nekako potrdilo o tem nam daje Bielov komet. Avstrijski častnik Biela je našel ta komet leta 1826 in preračunal za njega dobo šest in tri četrt leta. Že leta 1832 je provzročil ta komet ljudem velik strah, ker so zvezdoznanci napovedovali, da bo trčil z zemljo, in v resnici so istega leta opazovali izvanredno zvezdnih utrinkov. Leta 1845 so ta komet še opazovali z jednim zonom, januarija 1846 sta se v kometu prikazali dve jedri, kateri ste se vsako s svojo meglico vedno bolj oddaljevali jedno od drugega. Šest let pozneje je razdalja mej obema deloma znašala 300.000 kilometrov; pozneje so iskali komet leta 1859, 1865 in zlasti 1872, ko se je imel zopet zemlji približati, pa brez uspeha. Mesto njega pa so opazovali 27. novembra 1872. leta veliko množino zvezdnih utrinkov. Ker se na severnem obnebu komet sploh ni dal opazovati, so zvezdoznance južnih krajev brzojavno obvestili, toda le eden izmed njih se je izjavil (Pogsohn v Madrasu), da je opazoval slično meglico na nebu, da pa je neugodno vreme pozneje opazovanja zabranilo. Bielov komet je kot zvezda izginil z našega obnebu ter kroži sedaj v majhne drobce razkosan po svoji poti okrog solnca, s katere nam pošilja vsako leto okrog 27. novembra pozdrav v podobi precej številnih utrinkov.

Iz navedenega razvidimo, da je strah pred tem kometom neutemeljen. Vse, kar bomo opazovali v njem, bo velika množica utrinkov, katera se bo videvala 13., še bolj pa 14. in 15. novembra na nebu. Ker navidezno zvezdni utrinki prihajajo iz zvezdne podobe leva

na nebu, imenujejo zvezdoznanci ta roj meteoritov, leonide.

Drugi zanimivi zvezdni utrinki se prikazujejo vsako leto tudi še okoli 10. avgusta in so znani pri zvezdoznancih pod imenom tok sv. Lovrenca. Drugi manjši tokovi se opazujejo prve dni januarija in okoli 20. aprila in 26. do 29. julija.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. novembra.

(Deželni predsednik baron Hein) se je sinoči s soprogo vrnil z Gorenjskega v Ljubljano.

(Slovensko gledališče.) Danes poje se prvokrat na slovenskem odru prekrasna in veličastna narodna opera v 3 dejanjih Smetanova: »Dali-bor«. Pri tej predstavi sodeluje tudi vse dramsko osebje. — V nedeljo, dne 12. novembra sta dve predstavi, zvečer uprizori se prvokrat v tej sezoni Schillerjeva žaloigra »Razbojnik«, popoldne ob $\frac{1}{4}$ uri priredi se pa prva letošnja popoldanska ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Da se ustreže mnogostranskim željam, igrala se bo drugič v tej sezoni širšim slojem najbolje priljubljena žaloigra »Mlinar in njegova hči«. Za to predstavo ne veljajo legitimacije na abonirane in proste sedeže izvzemši uradnih. Ložni posestniki, ki žele sami razpolagati s svojo ložo za to predstavo, naj blagovolijo to v Šešarkovi trafiki dopoldne pred predstavo naznaniti.

(»Glasbena Matica«) priredi svoj letošnji prvi koncert v nedeljo dne 3. decembra v telovadnici »Sokola« v »Narodnem domu«. Narodna društva blagovolijo se ob prireditvah svojih veselice na to ozirati. Koncertni vsopred naznani se pozneje.

Odbor.

(»Slovenec« je na prodaj) počeni z današnjim dnevom tudi v trafiki g. Brusa (pri Štefetu) nasproti stolni cerkvi.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Premeščeni so č. gg.: Franc Lovrenko iz Mute k Sv. Rupertu nad Laškim, Ivan Markošek iz Šmartina v Rožni dolini v Vitanje in Melh. Zorko iz Št. Ruperta nad Laškim v Prihovo.

(Odlitovanje.) Tajnik tržaškega trgov. in pomorskega sodišča, Viktor Garson, je dobil naslov in značaj deželnosodnega svetnika.

(Shod.) Katoliško slovensko politično in gospodarsko društvo s sedežem v Jarenini priredi v nedeljo dne 12. novembra političen shod pri Št. Ilju v Slov. goricah ob $\frac{1}{4}$ 4. uri popoldne v prostorih gosp. Fr. Celcerja s sledečim vsopredom: 1. Slovenci, bodimo ponosni na svoj narod! govori društveni predsednik. 2. O naših državljskih pravicah razpravlja g. dr. Ivan Glaser iz Maribora. 3. O koristi in potrebi zadrug podučuje g. Ivan Kač iz Žalca. 4. Predlogi in nasveti. — Rodoljubi ob meji slovenski, udeležite se vsi tega važnega shoda!

(Načelnikom sevnškega okrajnega zastopa) je potrdil cesar g. Mih. Starkla.

(V okrajni zastop celjski) so bili, kot smo poročali, s 40 proti 19 glasovom izvoljeni iz skupine veleposestva sledeči kandidati: Hugon pl. Berks, Fr. Ogradi, dr. Serbec, Peter Majdič, Jak. Janič, dr. Hrašovec, Fr. Friedrich, dr. Dečko, dr. Filipič in Jos. Širca.

(Kmetijsko zadrugo) so ustanovili v Braslovčah. Pristopilo ji je takoj prvi dan nad 100 udov.

(Novo bralno društvo) ustanove 19. t. m. pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Na ustanovnem shodu bodo govorili dr. Pipuš, Kač in predsednik osnovalnega odbora.

(Pevskega društva »Ljubljane« Martinov večer) v soboto v »Narodnem domu« obeta postati najlepša narodna veselica. Posebnega zanimanja vreden je pevski vsopred. Društvo prednaša troje velikih zborov: Nedvedov »Popotnik«, Voglovi »Cigani« in B. Ipavec »Kdo je mar«. Zadnjega že več let nismo čuli v Ljubljani. Operni pevec g. Pestkowski pa proizvaja troje ruskih pesmi. Za vsestransko zabavo je preskrbljeno. Pričakovati je torej številnega obiska.

(Gg. pevci društva »Ljubljane«) se zbirajo v soboto točno ob sedmih zvečer v društveni sobi radi orkestralne skušnje.

(Slovensko planinsko društvo.) Jutri v soboto bo predaval pri planinskem večeru gospod profesor Perušek o svojem potovanju po Siciliji. —

Lokal spodaj na levo v veliki sobi restavracije »Narodni dom«.

(Garibaldinec Slekevič.) Tržaško sodišče je obsodilo nekega Avgusta Slokoviča na 100 gl. globe, oziroma 10 dni zapora, ker se je za časa Garibaldijevega obiska v Trstu precej robato vedel nasproti tamošnji policiji. Ali ni to značilno za vrednost tacega človeka? Toda v Trstu je žal še več tacihi slovenskih izdajic.

(Tatvina pri Kendi.) Ni ga skoro dneva, da bi se v Ljubljani ne čulo o tatvinah. Včeraj je pri Kendi, na Mestnem trgu, popoldne zginil z dvorišča velik zaboj različnih stvari, kakor krtač, čevljev, pavole, denarnic itd. v vrednosti 57 gl. O predrznih tatovih, ki so pri belem dnevu odnesli obširen zaboj, ne da bi jih kdo motil, ni sledu. Zaboj ima užgani črki H. K. in št. 11420.

(Konji se se splašili) včeraj na Ambroževem trgu. Skoro se jih je posrečilo ujeti brez nesreče.

(Novo poslopje mlekarske zadruga) so minuli terek slovesno blagoslovili pri Sv. Juriju ob Taboru. Mlekarna se ponaša z najmodernejšimi stroji.

(Grozen umor.) Posestnik Alojzij Ažbe v Dolencih, v škotjeloškem sodnem okraju, je izpovedal, da je minuli ponedeljek zjutraj našel v sobi na tleh mrtvo svojo ženo 32 letno Franciško. Sumi se pa, da jo je Ažbe sam umoril, ker je bila baje večkrat pijana. Govori se, da sta se zvečer prepirala in da jo je z roko pobil na tla ter ji z nogo zadal nekaj udarcev na hrbet. Seveda Ažbe to taji. Mej prebivalstvom se tudi govori, da je Ažbe umoril svojo mater, o kateri se je v septembru poročalo, da so jo našli mrtvo na postelji. Ažbeta, ki je dovršil nekaj razredov spodnje realke in je sedaj oče štirih otrok, so izročili sodišču. Preiskava bo bržkone dognala to skrivnost.

* * *

(O poroki nadvojvodinje Štefanije) se silno menjavajo poročila. Sedaj se poroča, da je cesar vendarle privolil Štefaniji poročiti se z grofom Lonnyajem in ji dovolil 120.000 gl. letne apanaže. Poroka bo vsaj do konca februarja l. 1900. Do tedaj bodo proglasili hčerko Štefanijino za polnoletno in jo zaročili z vojvodo Ulrihom Württembergskim.

(Za adresno sv. očetu) povodom dopolnjenega 90. leta dne 2. marca 1900 nabira župnik Josip Cuttat v Švici podpise vseh devetdesetletnikov, ki so se voljni tem povodom pokloniti svetemu očetu.

(Umor v Polni) je dal prof. Masaryku v Pragi, o katerega jasnih nazorih sanjajo tudi nekateri slovenski dijaki, povod, da je izdal brošuro, v kateri je hotel dokazovati, da Hruza ni bila umorjena na kraju, kjer so jo našli, nego v svojem rojstnem kraju Mali Vesnici. Brošura naj bi uplivala na revizijo procesa. Drž. pravdnik je brošuro zaplenil. Kakor se vidi, je šel oboževani realist v službo — Židovstva.

(Ruski car) je v Parizu kupil palačo grofa Henckel Donnersmarcka. Za časa svetovne izložbe bode ruski car dalje časa stanoval v tej palači.

(Nesreča na železnici.) Iz Petrograda poročajo, da je pri postaji Oslipovice minulo sredo vsled neprevidnosti skočil s tira mešani vlak. Stroj in 14 voz se je razbilo. Ubitih je sedem oseb, nevarno poškodovanih pa devet.

(Sarah Bernhard — izzvižgana.) Slavni Sari se je te dni pripetila mala nezgoda. Sara hodi po svetu in se kaže v moški ulogi Hamleta. Zagrebčanom je pred dnevi zelo ugajala. Prirejali so ji ovacije, kakeršnih menda še ni doživel noben hrvatski rodoljub. V Milanu, kjer je Sara nastopila 2. t. m., so bili pa drugega mnenja. Njenega Hamleta je občinstvo soglasno — izzvižgalo.

(Velikim nerednostim) so prišli te dni na sled pri italijanski pošti. Dognalo se je, da so razna ministerstva nakazovala svote do pet milijonov lir v razne namene, mej drugim posebno za vojsko z Menelikom, ne da bi se bila stvar poravnala.

Društva.

(Odbor kluba slovenskih bicklistov »Ljubljane«) konstituiral se je v včerajšnji seji sledeče: predsednik g. dr. Ivan Jenko, podpredsednik g. Fran Barlé, tajnik g. Dore Vernik, blagajnik g. Ivan Frelih, I. rednik g. Ivan Devčić, II. rednik g. Ernest Koželj, odbornika brez posla gosp. Ivan Sbrizaj in gosp. Fran Gombač.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 10. novembra. (Državni zbor.) Nadaljuje se razprava o izgredih na Moravskem. Posl. Adamek dolži vlado, da je vseh izgredov kriva, in kliče Clary-ju: Proč nazaj v Gradec! — Posl. Kozlovski obžaljuje, da je vlada razveljavila jezikovne naredbes in s tem provzročila grozne izgrede. Poljaki spodbujajo narodne idejale povsod, torej tudi pri Čehih. Vladi mora biti poglavita skrb, da varuje pri izgredih življenje ljudi. — Minister Kőrber polemizuje z Začkom ter pravi, da je bilo postopanje žendarmov vzorno. Pri teh besedah je nastal grozen krik in ropot, tako da Kőrber ni mogel nadaljevati govora. Čujejo se kriki: Ven s Kőrberjem! Doli ž njim! Morilec! Lopov! Češki poslanci mu groze s pestmi. Levičarski poslanci se pripravajo s češkimi pred ministerskimi sedeži. Predsednik ni mogel napraviti reda, levičarji kriče: Infamnost! Drznost! Nato stopi Clary h Kőrberju ter mu nekaj zašepeče. Na to se obrne ves krik proti Claryju: Doli ž njim! Ven s Clary-jem! Predsednik je prekinil sejo za četrto ure; ko se je zopet pričela, je Kőrber vedno moten hitro sklenil svoj govor. Levica mu je ploskala, Čehi pa so vpili: Ven ž njim! — Posl. Schneider je govoril proti židom, češ da židje imajo le žide za ljudi, druge ljudi pa za brezpravno žival. Židovski poslanci ugovarjajo. Schneider privleče iz žepa knjigo, rekoč: Tu imam talmund, v katerem stoji to črno na belem. (Veselost.)

Dunaj, 10. novembra. Po otvoritvi se je odgovoril predsednik dr. Fuchs na vprašanje posl. Funkeja, zakaj se pričinja seja šele ob 12. uri, da se je to zgodilo vsled z več stranij izražene želje. Nadalje naznanja predsednik, da bo vsak dan razun sobote in ponedeljka redna seja.

Dunaj, 10. novembra. V sinočnji večerni seji, ki je trajala od tri četrt na 8 do en četrt na 12. uro, je posl. Steiner poročal o vladni predlogi glede državnih podpor vsled uim prizadetim krajem. Govorili so poslanci Hořica, Plass, Oberndorfer in Stojan. Predloga je bila vsprejeta nespremenjena, kakor tudi vse stavljene resolucije. — Prihodnja seja je danes.

Dunaj, 10. novembra. V državnem proračunu je nakazanih 2400 kron za otvoritev 5. razreda na ljubljanski nižji gimnaziji.

Dunaj, 10. novembra. „Wiener Ztg.“ poroča: Trgovinski minister je imenoval poštnega kontrolorja Stussiner-ja v Ljubljani poštним višjim kontrolorjem.

Dunaj, 10. novembra. Odsek za revizijo § 14. je izvolil načelnikom posl. Dipaulija, namestnikoma pa poslanca Funkeja in Pientaka.

Dunaj, 10. novembra. Vlada je zahtevala od komisije za državne dolgove, da naj nakaže državni banki 59 milijonov goldinarjev.

jev državnega denarja, država hoče imeti za to državne bankovce. Večina pa, obstoječa iz desničarjev dr. Fuchs, Blažek in Kozlovski, je to proti dvema levičarjema odklonila, rekoč, da parlament zboruje in da naj se vlada v tem oziru obrne na parlament. Ta sklep je silno presenetil vladne kroge, ker je to v tesni zvezi s sklepanjem o nagodbi.

Dunaj, 10. novembra. Avstrijska kvotna deputacija je včeraj izvolila odsek sedmih članov. — Ministra Szell in Lukacs sta došla z deputacijo iz Budimpešte.

Dunaj, 10. novembra. Drž. poslanec Janda je odložil svoj državnozborni mandat.

Rim, 10. novembra. Koncem meseca novembra bo v Vatikanu konzistorij, v katerem bo potrjenih mnogo novih škofov ter bota prejela od papeža kardinalski klobuk kardinal, knezonadškof goriški dr. Jakob Missia in spenski kardinal Nava di Bontife.

Lvov, 10. novembra. Vsi, radi goljufije pri gališki hranilnici obtoženi, so oproščeni.

Sofija, 10. novembra. Knez Ferdinand se je odpovedal polovici civilne liste v korist deželi.

Petrograd, 10. novembra. Novoimenovani vojaški agent v Belgradu in Bukareštu polkovnik Leontovič bo bival stalno v Bukareštu in ne pojde v Belgrad. Razmere mej Rusijo in Srbijo se niso še prav nič zboljšale.

Vojska v Južni Afriki.

Iz Južne Afrike ni danes razven nekaj dvomljivih poročil nikakih vestij o angleško-burskih bojih. Angleži še vedno trdijo, da so gospodarji Ladysmitha in Colenso in da vsepošno odbijajo napade, toda takih trditev tudi londonski vojni urad več ne veruje.

Kimberley se baje še vedno ni udal, akoravno imajo Buri tam skoro polovico armade. Ta trditev je zelo drzna, ker je znano, da je bila v mestu le neznatna angleška posadka.

Pariz, 10. novembra. Zastopnik južnoafriške republike dr. Leyds je izjavil, da bo vojska dolgo trajala in da upa, da velesile boja ne bodo dolgo mirno gledale.

Durban, 10. novembra. Iz Ladysmitha poročajo 7. t. m.: V nedeljo in ponedeljek je bilo tu popolno mirno. Danes so pričeli Buri zopet z bombardovanjem, toda brez škode.

London, 10. novembra. Reuterjev urad poroča iz Ladysmitha 6. t. m. da Buri ne prestando streljajo na mesto; položaj je zelo resen. Angleži se ne morejo uspešno braniti.

Eastcourt, 10. novembra. Vlaku, prihajajoč iz Pietermaritzburga, je zadel pri Colenso na večji oddelek Burov. Angleži so pričeli streljati in prisilili nasprotnika, da se je umaknil z izgubami. Vlaku je potem neovirano dospel v Colenso, kamor je dovedel streliva in živil, ter se pozneje vrnil v Eastcourt.

London, 10. novembra. Listi poročajo 6. t. m. iz Oranje Rivera: Oblegalcem mesta Kimberleya je došlo zopet 2000 mož na pomoč. Skupno štejejo sedaj Buri 6000 mož (?).

Umrli so:

8. novembra. Ana Jeršek, gostija, 85 let, Poljanska cesta 51, ostarelost.

V bolnišnici:

7. novembra. Jofef Šepce, posestnik, 64 let, na duha.
8. novembra. Franc Prevc, delavca sin, 2, leta, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m., srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
9	9. zvečer	737,5	5,4	sr. svzh.	jasno	
10	7. zjutraj	739,3	5,8	sl. svzh.	megla	14,1
	2. popol.	738,1	9,0	sl. jug	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 9,6, normale: 5,1.

Dostavek

k

„Zahvali“.

Med onimi, ki so našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, spremili k zadnjemu počitku, bodi še omenjen slavni odbor Slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani, za kar mu izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

909 1-1

Rodbina Pajkova.

Pilnati osečki za snajenje parketnih tal dobé se pri trdkri **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 24 11-7

Ob novem letu 1900 sprejme se pri cerkvi v Žabnicah in na Sv. Višarjih

organist in cerkvenik

Lepo stanovanje, nekaj zemljišča, vkup približno 600 gld. dohodkov. 884 3-3

Zglasiti se je do 8. decembra t. l. pri cerkvenem predstojništvu v Žabnicah (Koroško).

Hiša na prodaj.

Prostovoljno se prodá hiša št. 47 v Žireh na dobrem prostoru ob cesti zraven cerkve. V tej hiši je sedaj gostilna, a je tudi pripravna za večji obrt, ker je dovolj prostorna.

Kdor želi to hišo kupiti, oglasi naj se pri lastniku hiše št. 47 v Žireh. 902 3-2

Koledar

katol. tiskovnega društva za l. 1900,

krasno vezan, z jako zanimivo in rabno vsebino, z vrtnim koledarjem, z imenikom učencev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katol. Bukvarni« 1 gld. 20 kr. Udom tiskovnega društva je brezplačen.

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane etekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokollirana

„BANKA Maks Veršec“
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet šte. 847533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4½%. Poštno-hranilnišne položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 10. novembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 85 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 55 »
Avstrijska zlata renta 4%	116 » 95 »
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	99 » 95 »
Ogerska zlata renta 4%	116 » 55 »
Ogerska krona renta 4% 200	95 » 20 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	902 » — »
Kreditne delnice, 180 gld.	368 » 75 »
London vista	120 » 70 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » — »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonidor)	9 » 58½ »
Italijanski bankovci	44 » 85 »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dne 9. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	167 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 » 60 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	200 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 95 »
Tisne srečke 4% 100 gld.	137 » 50 »
Dunavske vravnave srečke 5%	128 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prijoritete obveznice državne železnice	— » — »
» južne železnice 3%	167 » 25 »
» južne železnice 5%	117 » — »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » — »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	83 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	83 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	65 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3100 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	437 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	71 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	100 » — »
Montanska družba avstr. plan.	260 » 90 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	193 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.